1848. **No. 81[illegible]** 2

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 10 OCTOBER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 6 October 1848, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 10,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 157,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 157,00.

Leeuwarden, den 7 October 1848. *De waarnemende Gouverneur van Friesland*, VAN BURMANIA RENGERS.

WEENEN, den 1 October.

Gisteren werd binnen deze stad bekend gemaakt, dat al het krijgsvolk, hetwelk zich in Pesth bevond, naar Stuhlwieszenburg is opgerukt en daar slag geleverd heeft. Drie regimenten huzaren deden den aanval op het Kroatische leger; met leeuwenmoed werd er gestreden en het leger van *Jellachich* terug gedreven.

De strijd was daarmede evenwel niet geëindigd, maar duurde voort, zonder dat nadere bijzonderheden bekend zijn, zoodat het nog niet zeker is, aan welke zijde de overwinning is gebleven.

— Sedert de dagen van Maart heeft geene gebeurtenis hier eene zoo levendige sensatie te weeg gebragt, als de vermoording van graaf *Lamberg* te Pesth. De vermoorde is de schoonzoon van den in Maart alhier zoo zwaar vervolgden graaf *Hoyos*, kommandant der nationale garde en was hier en in Presburg algemeen bemind. Vooral onder de conservatieven heeft deze moord een geweldigen schrik verspreid. De Keizer heeft Schönbrunn sedert het treurig berigt niet verlaten. Alle tijdingen uit Pesth van den 29sten, des avonds, komen overeen, dat *Kossuth* bij den moord van den graaf de hand in het spel gehad heeft. Hij had vernomen, dat de officieren in het hoofdkwartier der Magyaren voornemens waren, zich aan het besluit des Keizers, volgens hetwelk graaf *Lamberg* tot chef der troepen was benoemd, te onderwerpen en dat graaf *Bathyani* op het punt stond met den Ban van Croatie te onderhandelen. Om dit te verhinderen, nam hij den toevlugt tot het afschuwelijkste middel en liet, door middel van zijne zendelingen, de heffe des volks tegen den ongelukkigen Keizerlijken Commissaris opruijen. Op deze wijze hoopte hij de breuk met het hof van Weenen onherstelbaar te maken. Al wat kan, neemt de vlugt en verlaat Pesth.

LONDEN, den 3 October.

Een brief, geschreven door kapt. *J. Ross*, gezagvoerder der tot het opsporen van sir *J. Kranklin* uitgezonden expeditie, meldt van de Vrouw-Eilanden dd. 11 Julij, dat dit de laatste plaats is van waar tijdingen van de expeditie konden worden verwacht, en dat men dus tot de te huis komst zal moeten wachten. Van sir *J. Franklin* had men nog niets vernomen.

PARIJS, den 4 October.

Er loopt hier aangaande den stand van zaken in Italie, eene tijding rond, welke, wordt zij bevestigd, van het hoogste gewigt voor den Europesche vrede geacht kan worden te zijn. Men verhaalde namelijk in eene diplomatische salon, waarvan de berigten doorgaans quasi-officieel uitgaan, dat Oostenrijk eene duidelijke en kortbondige weigering had toegezonden, om de Engelsch-Fransche bemiddeling aan te nemen. Dit berigt was in genoemden kring in de stelligste bewoordingen medegedeeld. Onderscheidene buitenlandsche gezanten, en met name ook de gezant van Hanover, bevonden zich tegenwoordig, en schonken er het volste geloof aan. De regering had, naar men zeide, besloten, om voorloopig die tijding geheim te houden. Is zij nu wezenlijk waar, dan moet zulks daardoor zijn ontstaan, dat Lord *Palmerston* en de Heer *Bastide* de grondslagen niet aangenomen hebben, welke Oostenrijk in de nota vervat had waarop Oostenrijk, op zijne beurt, alle onderhandeling afgebroken moet hebben.

Overigens schijnen de voortdurende geduchte toebereidselen, welke Koning *Karel Albert* reeds sedert eenigen tijd, moet maken, tot de hervatting des oorlogs, de toegezegde hulp van Rusland aan Oostenrijk, en de maatregelen, die het laatstgenoemde land neemt om zijne magt in Italie te bevestigen, wel eenig meerder geloof aan dit hoogstbelangrijk berigt te moeten geven.

Van den 5den.

De groote discussie over het presidentschap der republiek is heden bij de vergadering begonnen, en is er, hetgeen in andere gevallen niet altijd gebeurd is, begonnen op eene zeer schitterende wijze. Drie stelsels staan in deze beraadslaging tegenover elkander, en voor elk heeft een lid gesproken. De eerste partij is die, welke geene kans hoegenaamd heeft, dat of de vergadering of de natie, wanneer zij vrijelijk geraadplergd worden, een' president uit haren boezem kiezen zoude; deze partij nu, men begrijpt dit ligtelijk, wil geenen president hoe ook gekozen. Daarna komt eene tweede partij, die zich vasthecht aan eenen naam, welken zij beschouwt als het behoud der republiek in het algemeen en van eene zekere oligarchie in het bijzonder; deze partij weet, dat zij misschien nog wel op eene meerderheid in de vergadering kan hopen, maar zij schijnt bevreesd te zijn voor de uitspraak der natie in het algemeen. Er bestaat eindelijk eene derde partij, die de republiek aanneemt als eene noodzakelijkheid der omstandigheden, maar die in stilte bij haar zelve zegt, dat zoo de uitkomst der algemeene stemming de monarchie terugbragt, zulks misschien zoo groot een kwaad niet zijn zou. Voor deze laatste meening nu heeft de heer *de Tocqueville* gesproken, voor de tweede de heer *Parieu* en voor de derde de heer *Pyat*.

Men wil, dat gisteren de Generaal *Cavaignac* voornemens was, de benoeming van den president door de vergadering tot eene kabinets-questie te maken, dat is, zijn voornemen te verklaren, om met geheel het ministerie af te treden, wanneer de vergadering niet in dien geest besliste. Na eene lange raadpleging in den raad der ministers, moet echter de regering heden morgen besloten hebben, in eene regtstreeksche benoeming door het volk te berusten, mits zij zich het regt mogt voorbehouden, om voor alle amendementen te stemmen, welke die keus tot een later tijdstip mogten verschuiven.

Buiten de vergadering is de opgewondenheid over deze gewigtige vraag, zelfs onder hen, die voor de bezadigsten doorgaan, zoo groot, dat onder anderen een luitenant-kolonel der nationale garde, die in de Junij dagen met de hoogste trouw en moed tegen de barricaden gestreden had, uit naam van een aantal der onder zijne bevelen staande gardes verklaard moet hebben, dat hij zelfs barricaden tegen de vergadering zou helpen oprigten, zoo zij het land van zijn regt beroven wilde, om den president te benoemen. Over het algemeen is de nationale garde, ook van Parijs, zeer tegen de benoeming door de vergadering.

— Te Lyon heeft eergisteren weder een oproer plaats gehad, dat echter niet met de staatkundige verdeeldheid onmiddellijk in verband stond, ofschoon men in dien geest er parij van schijnt te hebben willen trekken. Drie honderd afgedankte mobile gardes zijn in de prefectuur gedrongen, om de soldij te vorderen, die hun bij het besluit hunner afdanking was toegezegd. De prefect, die antwoordde, dat hij het bevel daartoe uit Parijs wachtende was, is eenen tijd lang gevangen gehouden en een commissaris van policie op de deerlijkste wijs mishandeld. Eindelijk hebben 300 dragonders de muiters verjaagd; maar intusschen is het werkvolk inzonderheid uit de voorstad Croix-Rousse op de been gekomen en is omstreeks den middag begonnen barricaden op te werpen. De uitkomst wist men langs de gewone wegen van gemeenschap nog niet, en bij de vergadering verwonderde men zich, dat de regering geen telegraaf-berigten bezat, althans niet mededeelde.

FRANKFORT, den 4 October.

De rijksgezant, de heer *Welcker*, is voor eenige dagen reeds van zijne zending naar Zweden hier ter stede teruggekeerd. Die zending is geheel geslaagd, en spoedig zal hem een Zweedsch gezant bij den rijks-bestuurder volgen. Ook een Deensch gezant zal hier aankomen, terwijl de Duitsche naar Denemarken gezonden gezant met eene stoomboot van Sonderburg afgehaald is. De zaakgelastigde van den Koning van Sardinie is almede bereids hier aangekomen.

— Het bevestigt zich, dat 20,000 man rijks-troepen — velen spreken van 40,000 man — aan de Zwitsersche grenzen zullen worden geconcentreerd; ook verzekert men uit goede bronnen, dat, ingevalle Zwitserland mogt weigeren, de gevraagde voldoening te geven, alle gemeenschap, zelfs de postwagen-diensten tusschen dit land en Duitschland voorloopig zullen opgeheven worden. Ten zelfden tijd verneemt men met zekerheid, dat de op het Fransche grondgebied teruggekeerde Duitsche oproerlingen, ten getale van 3 à 400, op last der Fransche regering, naar het binnenste des lands zullen vervoerd worden; hiermede is reeds te Straatsburg een aanvang gemaakt. Ook is hier het officieel berigt ontvangen, dat 5 à 6 der medepligtigen aan den moord op *Lychnowski* en *Auerswald*, ten gevolge van hun bekend gemaakt signalement, te Straatsburg ontdekt en in hechtenis genomen zijn. Men verzekert, dat de Fransche autoriteiten hen zullen uitleveren, op grond, dat zij als gewone moordenaars geen aanspraak op het regt van schuilplaats hadden.

— In eenen opgevangen brief, door *Siegel*, een der hoofden van de republikeinsche partij, en boezemvriend van *Struve*, aan dezen gerigt, wordt hij dringend aangemaand, nopens de uitvoering van zijne plannen, in overeenstemming te handelen met *Itzstein*, *Brentano*, *Trutschler*, *Simon* en *Fröbel*, alle tot de uiterste linkerzijde der nationale vergadering behoorende, als moetende derzelver medewerking aan zijne onderneming eenen grooten zedelijken invloed verzekeren, waardoor het hem mogelijk kan worden, gansch Zuid Duitschland tot republiek te maken. Uit dezen brief blijkt mede, dat de wapenstilstand van Sleeswijk-Holstein, slechts tot voorwendsel zou dienen, om tot een algemeenen opstand te geraken.

— Uit goede bronnen worden nog de volgende bijzonderheden medegedeeld nopens de gevangenneming van *Struve*. Nadat de troepen reeds in Staufen waren binnengedrongen, trok hij zich met eenige zijner getrouwen van de laatste barricade terug en nam de vlugt in de rigting van Todtnau. Na eene korte beraadslaging, werd op den weg derwaarts besloten eene andere rigting te volgen, zich namelijk weder naar Lörrach te begeven, waar men op den onderstand der bevolking rekenen konde, en zich zoo mogelijk staande te houden tot de aankomst van versterkingen, die van de zwitsersche grenzen verwacht werden. Op den weg derwaarts had hij echter weldra gelegenheid te vernemen, dat hij niet zonder gevaar Schopfheim passeren konde, daar veel verbittering tegen hem onder de bewoners dier plaats heerschte; hij rigtte derhalve zijnen weg naar Wehr, waar hij in eene herberg met de zijnen eene schuilplaats zocht. Het schijnt echter, dat de bewoners van dit oord weldra kennis hadden van zijne tegenwoordigheid aldaar, want het huis werd door de gewapende burgermagt omsingeld, en de burgemeester trad met acht gewapende mannen in het vertrek, en verklaarde hem, dat hij met de zijnen gearresteerd was, hem daarbij vermanende geene nutteloozen weêrstand te bieden. *Struve's* zwager wilde zich echter te weer stellen, waarvan de eerstgenoemde hem echter terug hield en zich gewillig gevangen liet nemen. De gevangenen werden hierop eerst naar Schopfheim gebragt, waar zij een kort onderzoek ondergingen en vervolgens, aan handen en voeten gekluisterd, in eene omnibus vervoerd werden. *Struve* legde hierbij veel gelatenheid en onderwerping aan zijn lot aan den dag. Groot gevaar liep hij met de zijnen te Binsen, waar het woedende volk hen in stukken wilde scheuren, zoodat het der talrijke bedekking slechts met moeite gelukte de gevangenen tegen mishandeling te beveiligen. Tegen den avond kwamen zij te Schliengen aan, waar zij een gedeelte van den nacht in de gevangenis doorbragten, en nog voor het aanbreken van den dag, onder eene sterke militaire escorte, naar Mulheim vervoerd werden.

Den 30sten laatstleden ontkende hij voor de standregterlijke commissie aldaar niets van alles, wat hem ten laste gelegd was, maar wel het regt der commissie om hem te vonnissen, uit hoofde zij eerst na zijne arrestatie was ingesteld, om haar oordeel, over na dien tijd gepleegde daden, uit te spreken. Na langdurige beraadslaging, luidde dan ook werkelijk de uitspraak, dat de commissie zich onbevoegd tot behandeling der zaak verklaarde, en dat de aangeklaagde, naar den gewonen regter moest verwezen worden. Zondag is *Struve*, met anderen zijner medebeschuldigden, geketend en onder sterke militaire bedekking, naar de bondsvesting Rastadt overgevoerd, waar zijne vrouw nog dienzelfden dag verwacht werd. De verbittering der militairen tegen *Struve* en de overige hoofden van de republikeinsche partij, is echter zoo groot, dat de officieren den gevangene slechts met moeite tegen mishandeling beschermen konden. Zijne vrouw is gevankelijk naar Freiburg gebragt geworden, nadat zij te vergeefs getracht had, verlof te bekomen, haren man naar Rastadt te vergezellen.

BRUSSEL, den 3 October.

Volgens de *Spectateur du Midi*, leven in Parijs 267,000 personen van aalmoezen. Te Brussel behoort een derde der bevolking tot de armen. In 28 jaren is het getal der armen in Oost-Vlaanderen van 70,000 tot 214,000 vermeerderd. In West-Vlaanderen is het getal in 7 jaren met 100,000 vergroot; en in dezelfde provincien zijn meer dan 20,000 kinderen in de gevangenissen en arme gestichten gekomen.

's GRAVENHAGE, den 4 October.

In de zitting van de dubbele Tweede Kamer der Staten Generaal van heden zijn de algemeene beraadslagingen over de wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet voortgezet.

De heer *Albarda* kan niet toegeven, dat de jaarlijksche inkomsten van Nederland 200 millioenen beloopen zouden, gelijk hij in eene vorige zitting heeft hooren aanvoeren. Ware dit het geval, hij zou vreezen, dat men die inkomsten met nieuwe lasten zou bezwaren. Spreker merkt op, dat de revenuen naar het kadaster in Nederland slechts 60 millioenen bedragen, en dat het bedrag aan renten der staatsschuld jaarlijks beloopt ruim 30 millioenen, zoodat de werkelijke inkomsten van den Nederlandschen grond met de helft zijn bezwaard. In dien staat van zaken behooren er niet ligtvaardig nieuwe lasten op de inkomsten van Nederland te worden gelegd. Bij hem bestaat ten minste de vrees dat, indien dit werkelijk het geval ware, b. v. uit de provincie die hij bewoont, een groot getal landbouwers naar Amerika zouden vertrekken, die hunne goederen en bezittingen zelfs tot een aanzienlijk bedrag zouden realiseren. Spreker vraagt zich af, of deze Grondwetsherziening het bewijs oplevert, dat het programma, door het ministerie in Maart jl. gegeven, ernst was? Hij gelooft, dat men ten opzigte van bezuiniging en vereenvoudiging van den kant van het ministerie, ingevolge zijn programma, in deze ontwerpen meer had mogen verwachten. Hij hoopt dat het in staat zijn zal de beloften en toezeggingen, in dat programma gegeven, later te verwezenlijken. Er zijn in de ontwerpen niet die waarborgen opgenomen tegen verspilling van 's lands gelden, welke hij zoo gaarne had verlangd. Hij deelt het gevoelen, dat het volk sedert 1815 een grooter regtstreeksch deel in 's lands zaken had moeten hebben. Maar het had dit, wat aangaat de verkiezing van kandidaten voor den Hoogen Raad en de Prov. Staten. Die keus des volks, wat de laatsten aangaat, zal, naar hij vreest, ten gevolge dezer herziening wegvallen. Hij schat het regt echter hoog, dat het volk ook invloed hebbe op de keus des regters en hij betreurt het, dat dit waarschijnlijk door deze herziening niet bevestigd zal worden. Spr. heeft veel be-

zwaar tegen de voorgedragene bepaling, dat de wetten *onschendbaar* zijn. Dit maakt hem inderdaad huiverig voor de toekomst, die wij te gemoet gaan; vooral na de uitlegging welke de regering aan die woorden heeft gegeven en waarvan het gevolg zou kunnen zijn, dat de Grondwet zou kunnen worden geschonden, maar de wetten *niet*. Op die wijze zouden de regten der ingezetenen kunnen worden verkort. Dit mag hij niet aannemen, ja hij zal zich voor alle ontwerpen verklaren en ook voor het bedoelde, onder beding, dat daaraan geene andere uitlegging kunne worden gegeven, dan dat bovenal de Grondwet gewaarborgd is.

Nadat nog het woord hebben gevoerd de heeren: *van Nispen van Sevenaar*, *van Rooijen*, *Nienhuis*, *Storm*, *Vos*, *Paspoort van Grijpskerke*, *van Hasselt*, *Bloemarts*, *de Bruijn Kops*, *Kwak van Zwartewaal*, *van Hogendorp*, *van Foreest*, *Reüel*, *Hoffman* en *Menso* zijn de algemeene beraadslagingen gesloten. Daarna zijn de beraadslagingen geopend over het Iste der twaalf wets-ontwerpen (*van het Rijk en zijne inwoners*), hetwelk, nadat de heeren: *Swart*, *d'Ablaing van Giessenburg* en *de Bosch Kemper* het woord hebben gevoerd, door den tijdelijken minister van justitie verdedigd is geworden.

Dat ontwerp is vervolgens met 96 tegen 17 stemmen *aangenomen*.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Cock*, *van Leeuwen*, *Bijleveld*, *Egter*, *Vos*, *Bijleveld*, *Verweij Mejan*, *Hooft*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *Cats*, *Nienhuis*, *van Reede van Oudshoorn*, *Modderman*, *van Hogendorp*, *Kien*, *van Nagell* en *Nap*.

De voortzetting der beraadslagingen is vastgesteld op morgen, des voormiddags ten 10 ure.

Van den 5den.

In de zitting van de dubbele Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de vroeger benoemde Commissie tot onderzoek der geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid der Kamer, den heer *Slicher*, verslag uitgebragt omtrent een nader door het genoemde lid overgelegd extract uit de notulen der Staten-vergadering van Zeeland, en tot diens toelating geadviseerd. De vergadering heeft zich met het advijs der Commissie vereenigd, en heeft de heer *Slicher*, na binnengeleid te zijn en de bij de Grondwet voorgeschreven eeden afgelegd te hebben, zitting genomen.

Daarna zijn de beraadslagingen voortgezet over de wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet en wel in de eerste plaats die over het IIde der genoemde wets-ontwerpen (*Van den Koning*), hetwelk door Hunne Excellentien de tijdelijke Ministers voor de Zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst, van Marine en Kolonien en van Oorlog verdedigd is geworden, en vervolgens over het IIIde dier wets-ontwerpen (*Van de Staten-Generaal*), dat Zijne Excellentie de tijdelijke Minister van Justitie verdedigd heeft.

Vervolgens is de Vergadering tot de hoofdelijke stemming overgegaan, in de eerste plaats over het IIIde ontwerp, dat met 90 tegen 22 stemmen is *aangenomen*; daarop over het IIde ontwerp, dat met 100 tegen 14 stemmen *aangenomen* werd.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Egter*, *van Nagell*, *Bijleveld*, *Hiddema Jongsma*, *Kien*, *Modderman*, *van Harencarspel*, *Opperdoes Alewijn*, *Star Busmann*, *Sloet tot Oldhuis*, *van Hogendorp*, *Cock*, *van Leeuwen*, *Nienhuis*, *Nap*, *Hooft*, *Hoffman*, *Nederburgh*, *van Reede van Oudshoorn*, *Bijleveld*, *d'Ablaing van Giessenburg* en *Nepveu*.

Tegen het IIde wets-ontwerp hebben gestemd de heeren: *Verweij Mejan*, *van Dam van Noordeloos*, *Lijcklama à Nijeholt*, *van Harencarspel*, *Sloet tot Oldhuis*, *van Hogendorp*, *de Man*, *Cock*, *van Panhuijs*, *van Goltstein*, *Nienhuis*, *Nap*, *d'Ablaing van Giessenburg* en *Nepveu*.

De voortzetting der beraadslagingen is vastgesteld op morgen ochtend ten tien ure.

Van den 6den.

In de zitting van de dubbele Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de beraadslagingen voortgezet over de wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet.

Achtervolgelijk hebben de beraadslagingen plaats gehad over het IVde, Vde en VIde dier ontwerpen, en zijn deze drie ontwerpen *aangenomen*, het eerstgenoemde met 100 tegen 14 stemmen, het tweede met 112 tegen 2 stemmen, het laatste met 98 tegen 16 stemmen.

Tegen het IVde ontwerp (*Van de Provinciale Staten*) hebben gestemd de heeren: *de Man*, *van Leeuwen*, *van Panhuijs*, *Bijleveld*, *Nap*, *Faber van Riemswijk*, *van Nagell*, *Cock*, *Kien*, *Hoffman*, *Nederburgh*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *van Goltstein* en *Verweij Mejan*.

Tegen het Vde ontwerp (*Van de Justitie*) hebben gestemd de heeren: *Storm* en *van Lijnden*.

Tegen het VIde ontwerp (*Van de Godsdienst*) hebben gestemd de heeren: *van Naamen*, *Timmers Verhoeven*, *van Leeuwen*, *Uitwerf Sterling*, *Bijleveld van Nagell*, *Cock*, *Hiddema Jongsma*, *Nedermeijer van Rosenthal*, *Smit*, *Bijleveld*, *Egter*, *Opperdoes Alewijn*, *van Goltstein*, *van Wessem* en *Hooft*.

De voortzetting der beraadslagingen is vastgesteld op heden avond ten half acht ure.

Van den 7den.

In de avond zitting van gisteren, zijn de beraadslagingen tot herziening der Grondwet voortgezet; te middernacht eindigde de vergadering, wanneer de VIIde, VIIIste en IXde der wets-ontwerpen waren *aangenomen*.

Ontwerp VII (*Van de Finantien*), met algemeene stemmen *aangenomen*. — Ontwerp VIII (*Van de Defensie*), *aangenomen* met eene meerderheid van 110 tegen 4 stemmen, zijnde de heeren: *Nederburgh*, *van Goltstein*, *Sloet* en *Hooft* — Ontwerp IX (*Waterstaat*), *aangenomen* met eene meerderheid van 100 tegen 14 stemmen, zijnde de heeren: *Schooneveld*, *Nederburgh*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *van Dam van Noordeloos*, *van de Wall*, *Opperdoes Alewijn*, *Hooft*, *de Bruijn Kops*, *van Leeuwen*, *Anemaet*, *Mackaij*, *Corver Hooft* en *Boreel*.

— In de ochtendzitting van heden zijn de beraadslagingen voortgezet en zijn achtervolgens *aangenomen*:

het Xde wets-ontwerp tot herziening der Grondwet (*van Onderwijs en Armwezen*) met 108 tegen 5 stemmen, te weten die der heeren: *van Haersolte*, *Borski*, *Cock*, *Nedermeijer van Rosenthal* en *van Goltstein*;

het XIde (*van veranderingen en bijvoegsels*), met 109 tegen 4 stemmen, te weten de heeren: *de Monchy*, *Nienhuis*, *van Nagell* en *Nepveu*; en

het XIIde (houdende *additionnele artikelen*), met 92 tegen 21 stemmen, hebbende daartegen gestemd de heeren: *van Harencarspel*, *Kien*, *van Leeuwen*, *van Hogendorp*, *Nienhuis*, *Nap*, *Verweij Mejan*, *Begram van Jaarsveld*, *van Dam van Noordeloos*, *van Lijnden*, *Hooft*, *van Reede van Oudshoorn*, *Op ten Noort*, *Bijleveld*, *van Nagell*, *Borski*, *Cock*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *Nepveu*, *van de Wall* en *Opperdoes Alewijn*.

De Dubbele Tweede Kamer heeft alzoo de haar aangebodene voordragten ter Grondwetsherziening alle *aangenomen*.

AMSTERDAM, den 5 October.

Naar men uit particuliere berigten verneemt, verlangt de Generaal *van der Wijck*, ter neêr gedrukt door de mislukking der Baliesche expeditie, ontslagen te worden uit zijne betrekking in Indië, en naar het vaderland terug te keeren. De gouverneur van Sumatra's Westkust, Generaal *Michiels*, bevond zich te Batavia.

Volgens de zelfde berigten is het verzoek van den Heer *Ardesch*, om ontslag als president van den Raad van Justitie te Batavia, niet ingewilligd. Ook zou hij, naar men wil, verschooning gevraagd hebben aan twee heeren, die onder het ijveren voor het gereed komen der volksvergadering en voor het teekenen van adressen, niet verschoond van beleedigingen schijnen gebleven te zijn.

De heer *van den Hoëvell* in tegendeel, wiens vastheid van beginsel bekend is, heeft zijn ontslag gevraagd, en zulks zonder pensioen. Daar een predikant na tien jaren in Indië geweest te zijn, aanspraak heeft op *f* 100 pensioen voor ieder jaar dienst, zou zulks voor den Heer *van den Hoëvell f* 1100 bedragen hebben.

Even als het gedrag van den Heer *Ardesch* in deze gansche zaak algemeen wordt afgekeurd, zoo zeer betreurt men het besluit van den heer *van der Hoëvell*, in wien de kolonie een ijverig voorstander van al hetgeen edel en nuttig is, verliest.

GRONINGEN, den 5 October.

Men verneemt, dat aan den heer *J. W. C.* baron *van Ittersum* door de Hooge Regering kenbaar is gemaakt, dat hij, als bekleedende twee winstgevende posten, in strijd met een deswege bestaand Koninklijk Besluit, zal moeten aftreden als directeur van het postkantoor alhier, of wel als burgemeester dezer stad. — Men verzekert verder, dat genoemde heer laatstgemelde betrekking zal verlaten. Men vertrouwt, dat dit berigt voor de ingezetenen van Groningen eene tijmare zal zijn, en dat vele weldenkenden zich zullen vereenigen, om Z. M. het dringend belang eener der grootste steden van het land tot de noodige opheffing te bewegen.

JOURE, den 5 October.

Onder al de dorpsjaarmarkten is zeker Jouster Kermis, én voor den handel én door openbare volksfeesten, eene der voornaamste. Vooral dit jaar werd dezelve druk bezocht. Honderden van menschen, uit alle oorden van Vriesland en nabúrige provincien bezochten deze kermis. — Alleen des Donderdags telde men, ruim veertien honderd rijtuigen op de Joure; terwijl er ook op dien marktdag, eene verbazende menigte vee was aangevoerd, dat over het algemeen voor hooge prijzen, verkocht werd.

Ook bij de Harddraverij en Galoppeerpartij was veel volk. Tien Paarden dongen naar den uitgeloofden zilveren Tabakspot en dito Komfoor, welke prijs behaald werd door het Paard van den heer *C. J. Hoekstra* van Jelsum. — De prijs met Galopperen werd gewonnen door het paard van den heer *W. Wierdsma* van Scharsterburg onder Nijega.

Van de vier verbillarde fraaije prijzen werden drie door Jousters weggewonnen. Het buitengewoon schoon Herfstweder zette alles eenen nieuwen luister bij en verhoogde het genoegen van allen, die deze Kermis bezochten.

LEEUWARDEN, den 9 October.

Het Collegie van Kiezers, heeft den 7 dezer tot Lid van den Raad dezer stad gekozen, den heer Mr. *Haje van der Kooi*, Griffier van de Arrondissements-Regtbank alhier en zulks ter vervanging van den heer Mr. *G. L. Feijens*, overleden.

— Z. M. heeft, naar aanleiding van het verleende eervol ontslag als leden der Eerste Kamer, van de heeren *Chassé* en *van Pallandt van Beerse*, tot aanvulling dier vacaturen tot leden van dat collegie benoemd, de heeren Mr. *P. G. Sevenstern*, Procureur-Generaal bij het hof in Groningen en *O. Graaf van Bijlandt*.

— Krachtens Koninklijk Besluit van den 3 dezer, heeft de tijdelijke minister van finantien ter algemeene kennis gebragt: dat de oude voor 25 centen koers hebbende schellingen en zesthalven en de één vierde guldens met den 29 October aanstaande buiten omloop worden gesteld; dat van Maandag den 23 tot en met Dingsdag den 31 October, bij de Nederlandsche Bank en bij de betaalmeesters in de arrondissementen, met uitzondering van dien te Amsterdam, op de gewone kantoor-uren, ter inwisseling kunnen worden aangeboden: *de oude voor 25 centen koers hebbende schellingen en zesthalven en de één vierde guldens*, dat de ontvangers der belastingen de inwisseling zullen bevorderen, door overneming tot en met den 30 October aanstaande, van de voormelde buiten koers gestelde specien tegen andere, zoo veel hunne kassen dit toelaten.

— Men verneemt, dat H. M. de Koningin van Spanje Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden en onzen Minister van Buitenlandsche Zaken Baron *Bentinck*, benoemd heeft tot grootkruissen der Koninklijke Spaansche orde van *Karel III*; de heer *Ellinckhuysen*, Spaansch consul te Rotterdam, is tot ridder derzelfde orde benoemd.

— De Hoogl. *Ackersdijk* te Utrecht, heeft dezer dagen eenen cursus over de beginselen der *staatshuishoudkunde* geopend, ten behoeve der schoolonderwijzers binnen die stad. Naar mate het volk meer invloed erlangt op het algemeen bestuur, is het meer wenschelijk, ja meer noodzakelijk, dat reeds bij het opkomend geslacht vooroordeelen bestreden en juiste begrippen gevormd en ontwikkeld worden, omtrent de volks- en staatshuishoudkunde. De onderneming doet zoo wel den onderwijzers eer aan, die de behoefte gevoeld hebben, als den Hoogleeraar, die dezelve tracht te vervullen.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: 30 September. J. W. Lohman, *Vesta*, Riga, hennep; K. T. Mulder, *Margaretha*, Noorwegen, hout; R. Grunde, *Vreede*, Noorwegen, hout; A. Albretsen, *Erstatningen*, Tweedestrand, hout; W. J. de Boer, *Zeelust*, Noorwegen, hout; J. H. Cappen, *Concordia*, Drammen, hout; A. K. Verstolk, *Jacoba*, Noorwegen, hout. 1 October. T. J. Frankena, *Verwagting*, New-Castle, kool. 2 dito. J. G. Munneke, *Baudina*, Yarmouth, ballast; W. Wentel, *Lord Joh Russell (S.)*, Londen, ledig. 3 dito. A. U. Bakker, *Gebroeders*, Holmstrand, hout. 5 dito. Edwards, *Snowden Lassie*, Liverpool, zout; W. Callingwoods, *Elisastone*, Liverpool, zout; H. W. Nevill, *Lion (S.)*, Londen, ledig. 6 dito. H. J. Brouwer, *Lumina*, Noorwegen, hout.

Vertrokken: 30 September. W. Pedder, *Lion (S.)*, Londen, boter en kaas; K. J. Boswijk, *Ceres*, Noorwegen, ballast; H. Thorensen, *Emanuel*, Noorwegen, ballast: J. J. de Boer, *Willem*, Noorwegen, ballast; R. D. Loman, *Onderneming*, Noorwegen, ballast; H. H. Kok, *Jan Fredrik*, Noorwegen, ballast. 1 October. H. Nielsen, *Johanna*, Holmstrand, ballast; R. Adema, *3 Gebroeders*, Noorwegen, ballast. 3 dito. W. Ames, *Queen*, Londen, stukgoed; R. Helmers, *Stad en Lande*, Noorwegen, ballast; B. A. Visser, *Gezina*, Engeland, stukgoed. 4 dito. W. Wentel, *Lord John Russell (S.)*, Londen, kaas en boter. 6 dito. J. Zwaal, *Wilhelmina*, Drammen, ballast.

206de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der eerste klasse.

1ste Lijst.	No. 12990, een prijs van *f* 20,000. No. 8167, een prijs van *f* 1000.
	No. 3389, 4460, 18553, 17989, 646 en 10158, ieder een prijs van *f* 1000.
2de Lijst.	No. 16667, een prijs van *f* 5000. No. 12747, een prijs van *f* 2500.
	No. 11867, een prijs van *f* 1250. No. 19377, een prijs van *f* 1000.
3de Lijst.	No. 13186, 1783 en 6677, ieder een prijs van *f* 1000.
4de Lijst.	Geene.

MENGELWERK.

De DIENSTBODEN.

Wij hebben de beschouwing van J. S. in een vorig nummer dezer Courant en de voorgaande voorschriften, betrekkelijk de behandeling van de Hoofden der huisgezinnen jegens hunne Dienstboden gelezen en de overtuiging erlangd dat daarin veel waars gelegen ligt. Wij gelooven, dat de opmerking zeer juist is, dat de Dienstboden, de Vrouwelijke vooral, niet goed behandeld, ja soms mishandeld worden. Wij erkennen vele voorbeelden daarvan te hebben gezien, menig een te hebben beklaagd, die welligt een beter lot had verdiend, terwijl sommigen regtstreeks in hun bederf liepen, die wel te behouden geweest zouden zijn. Eene treurige gewaarwording! Maar dit alles te willen toeschrijven aan de behandeling van de Hoofden des gezins, of de schuld te laden op Heeren en Vrouwen, zou even onbillijk zijn, als de dienstbaren te beschouwen voor geene verbetering vatbaar te wezen. Over het geheel mogen de gegeven Voorschriften toepasselijk zijn op sommigen der bedienden, maar ook een aantal zullen die lessen en vermaningen afstuiten als op een koperen muur. Wij bedoelen hier voornamelijk in de Groote Steden, want met het platte land zijn wij minder bekend. Het goede zaad, zal het vruchten voortbrengen, dan moet ook de grond vruchtbaar zijn.

Uit het godsdienstig standpunt, waarvan de redenering afgaat, willen wij juist ons gevoelen staven, dat met den besten wil, met de beste belooning, met de ijverigste volharding en het taaist geduld, men nog dikwijls schipbreuk lijdt in alle zijne verwachtingen. — En van waar dat ongelukkig verschijnsel? van waar die lauwheid en onverschilligheid bij zoo vele, anders wellicht zeer weldenkende Heeren en Vrouwen? Van waar die soms harde behandeling, die altoosdurende verjaging van het eene huis tot het andere? Van waar eindelijk die soms onchristelijke verachting, die enkelen aankleeft, opzigtelijk de dienstbare klasse? Door de ondervinding, de droevige ondervinding van gedurige verwijking dier huisselijke orde; van die grove misslagen in het dagelijksch verkeer; van die ongehoorzaamheid en stugheid, die altoos tot brutaliteit overslaat; van die leugens en dat bedrog, vergezeld van oneerlijkheid en eindelijk van diepe zedeloosheid; hetwelk alles nog verdediging vindt bij de schuldigen, die ook de meeste dier zaken als eene kleinigheid beschouwen. Ligte fouten zijn te verbeteren, maar heeft het kwaad wortel gevat, dan moet het al een kundige medicijnmeester wezen, wiens geneesmiddelen baten zullen. — En is het zoo ver gekomen, dat, om maar één groot kwaad te noemen, men weinig en in het geheim de Kerk- en Catechisatie-uren elders doorbrengt, geen acht meer gesteld wordt op Godsdienst en Bijbel, dan zullen ook de goede lessen even min, als het goede voorbeeld van de Hoofden des gezins iets vermogen. — Wij willen in al de bijzonderheden niet treden, noch de levenswijze in onze steden doorloopen, waartoe geen Couranten,

[illegible] folianten in staat zijn, die beschrijvingen te bevatten. Het was ook ons doel niet de Hoofden des gezins te regtvaardigen en vrij te pleiten van alle beschuldiging of schuld; maar wij willen niet toegeven, dat door de medewerking en opregte bedoeling van Heeren en Meesteressen de dienstbare stand alleen van het euvel, waaraan de massa mank gaat, zou zijn te genezen. Nog minder, dat de dienstboden, bij het begin van het vertoog van J. S. in den waan gebragt worden, als of zij aan alle of vele verkeerdheden geen schuld droegen, maar die vrijelijk zouden kunnen werpen op de Huisvaders en Huismoeders, door wie zij, naar hun oordeel, slecht behandeld, miskend, veracht en verstooten werden. Gaarne willen wij aannemen, dat die bedoeling voor ons niet in het geschrevene of bij de Schrijvers ligt, maar gemakkelijk zal ieder bediende er dat gevolg uit trekken, omdat het in zijne kraam te pas komt. Voor deze dwaling te waarschuwen was eenige noodzaak, daar men anders het goede zoude misbruiken, om het met een zeker kwaad te vermengen. De dienstboden moge men over het algemeen beschouwen als voor vele verbetering onvatbaar, wanneer de medewerking niet van hunnen kant aanvangt. Goede zeden, echte Christenzin, maatschappelijke deugden en verpligtingen, staan bij de massa op een veel te lagen prijs, dan dat zij aanspraak hebben op de wederkeerige diensten, de ware belooningen van hunne Broodheeren en Vrouwen. Het is waar dat de meesten, indien zij tot nadenken komen, de oorzaak zelve zullen vinden in de onverstandige, onzedelijke en ondoelmatige opvoeding, tot den stand, waarin zij hun levensonderhoud moeten zoeken. Het is waar, dat in ons Christelijk Nederland veel te weinig zorg voor de godsdienstige en zedelijke ontwikkeling van de mindere klassen wordt gedragen, ja soms geheel verwaarloosd. Het is waar, dat de groote massa, waaruit de dienstbaren voortkomen, geene pligten kent, omdat zij haar niet geleerd zijn, en het groote kwaad zijn oorsprong heeft in de onnoozelheid, domheid of het slecht gedrag van ouders of opvoeders. Dit moge tot verschooning strekken voor vele fouten en misslagen, uit onkunde begaan; doch dit verschoont geenszins het wangedrag zoo als het hiervoren is opgenoemd. — Er mogen vele dienstboden zijn, goed van aanleg en karakter, maar die weinig ondersteuning, hulp, teregtwijzing en onderwijs erlangen, er zijn er meer, aan welke die voorregten werden aangeboden, zonder er gebruik van te willen maken; anderen die allen goeden wil, die vele weldaden met ondank vergelden, ja die moedwillig hun bederf tegensnellen.

Het is een noodlottig teeken des tijds, dat de onderdanigheid, de gehoorzaamheid, de achting en de eerbied door de minderen aan de meerderen verschuldigd; dat die pligten, zonder welkers inachtneming geene maatschappij, geene huishouding bestaan kan in onzen leeftijd van vooruitgang zulk een verbazenden achteruitgang hebben ondergaan, waarvan de oorzaken en beweegredenen niet zullen worden ontvouwd. Het is niet te min ook eene waarheid dat over het geheel genomen in de meeste huisgezinnen voor de dienstboden gelegenheid genoeg gegeven wordt, om bij eene tamelijk vervulling der verschuldigde pligten een goed leven te leiden en goed door de wereld te komen.

Wij hopen dat de voorschriften aan de Hoofden der Huisgezinnen niet onverschillig zullen zijn en daaruit de bedoelde leering getrokken worden, en even zoo is het onze vurige wensch, dat hunne pogingen mogen worden beloond, bewezen aan ieder, door welken zij worden gediend, want, zoo als betoogd werd, zonder goedwillige medewerking, zonder mindere afwijking van de lessen en het voorbeeld hun gegeven, zonder wezenlijk besef en overtuiging van de zedelijke en godsdienstige verpligtingen, waardoor niemand gelukkig worden kan, zijn alle goede werken ijdel en nutteloos.

L. Oct. 1848. M.

Middel tegen de Longziekte.

In het vorig nummer dezer Courant berigtten wij dat de *Staats-Courant* als een middel tegen de Longziekte mededeelde, een door Dr. *Schneider* te Fulda aanbevolen afkooksel van Lijsterbessen; het daartoe betrekkelijk artikel, ontleend aan de *Zeitschrift für die Staats-Artzneikunde von Hencke, vortgesetzt von Siebert*, 28. Jahrgang 2tes Vierteljahrsheft, S. 460, luidt als volgt:

»Als middel tegen de longziekte van het rundvee, wordt door den geheimraad »dr. *Schneider* te Fulda, de lijsterbes, zijnde eene roodgekleurde vrucht van de »Sorbus aucuparia, welke bij ons onder den naam van lijsterbes, algemeen be»kend is, en in de bosschen en plantsoenen, vooral op Beekhuizen (1) bij »Arnhem veel wordt gevonden, aangeraden.

»Bovengenoemde dr. *Schneider* werd met dit middel op de volgende wijze »bekend: Op de boerderij van zekeren S. te W. heerschte onder zijne runde»ren de longziekte, laat in de herfst van 1846, zoo sterk, dat het eene stuk »voor, het andere na, niettegenstaande de hulp van den districts-veearts, stierf. »Ook eene zware koe viel om, en, door de ziekte aangetast, nadat zij gekalfd »had, was zij niet weder op de been te brengen. Een man van een naburig »dorp raadde hem een zeer sterk afkooksel te maken van lijsterbessen, en dit, »zooveel mogelijk, het dier in te geven. Men ging hiermede verscheidene uren »achter elkander voort, en het beest was in drie dagen na het voortgezet ge»bruik van dit middel, geheel hersteld. Ook de gezegde boer, die dit middel »had aangeraden, had de longziekte op zijn stal gehad, en daardoor niet alleen »al zijne beesten gered, maar ook het voortgaan der ziekte gestuit, enz."

Nadere, door den geheimraad dr. *Schneider* medegedeelde inlichtingen omtrent dit middel, en de wijze der aanwending houden in: dat de lijsterbessen een uitstekend voorbehoed- en ook geneesmiddel zijn der longziekte, doch niet of ten minste minder werkzaam tegen de runderpest (Löserdürre).

De bessen werken bijna gelijk, hetzij ze versch of gedroogd, half of volkomen zijn, worden aangewend. Aan de volkomen rijpe is echter de voorkeur te geven, ook de bloemen kunnen gebruikt worden.

Op een pond lijsterbessen neemt men 12 ponden water, en kookt ze, onder herhaald omroeren, op 8 ponden in.

Van dit afkooksel worden drie malen daags, aan volwassen runderen grootere, aan jonger vee en kalveren evenredig geringere hoeveelheden ingegeven, en wel laauw-warm. Men behoeft omtrent de giften niet zeer naauwgezet te zijn, naardien het middel niet sterk aangrijpt, noch ligtelijk gevaarlijk wordt.

Wil men het middel tegen de runderpest (2) beproeven, dan moeten sterkere giften worden aangewend, ten einde, wegens zijn zamentrekkend vermogen, den allezins gevaarlijken doorloop te stuiten.

De goede uitwerking van dit geneesmiddel vertoont zich (volgens dr. *Schneider*) in den regel spoedig en in de eerste dagen, in alle tijdperken der ziekte, en het is zelfs meermalen nog werkzaam in het laatste tijdperk.

Men dient vooral acht te geven op de stallen, hunne ruimte, zindelijkheid en versche lucht in dezelve, zonder dat de dieren aan het vatten van koude worden blootgesteld. De dieren moeten, wegens de aanraking van den adem, niet te digt aan elkander staan.

Het voeder, bij het geven der lijsterbessen-dranken, moet goed en ligtelijk verteerbaar zijn. Brandewijn, spoeling en heete soepvoeders (Brühfutter) moeten onthouden worden.

Wijders wordt door dr. *Schneider* er bijgevoegd, dat vermits de lijsterbessen in Fulda als een oud beproefd geneesmiddel bekend zijn, zij in de longziekte, wanneer deze algemeen heerschende is, en ook in de sporadisch of enkele voorkomende gevallen dezer ziekte, bij elke gelegenheid en met goed gevolg worden aangewend.

Indien men met het aangeprezen middel in ons land tegen de longziekte proefnemingen zou willen in het werk stellen, hetgeen wegens de onkostbaarheid en gemakkelijke aanwending niet te ontraden is, zoo dient te worden herinnerd, dat de bestaande bepalingen ten aanzien van het doen van aangifte van het vee, dat door de gemelde ziekte is aangetast, aan de besturen der gemeenten, de afzondering der zieke of verdachte van de gezonde runderen, en hetgeen daartoe verder betrekking heeft, in alle gevallen moeten worden opgevolgd en nageleefd.

---

(1) De lijsterbessenboom komt in vele streken van ons land vrij algemeen in de bosschen voor, waardoor tot het bedoelde oogmerk, zonder groote moeite en kosten, gebruik van de vrucht kan worden gemaakt. Men zal over dezen boom en de aanwending welke van het hout en de bessen, mede voor het huishoudelijk gebruik, kan worden gemaakt, kunnen nazien het Herbarium vivum van [illegible] van der Trappen, uitgegeven door de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, te Haarlem, 1848, deel II, bladz. 843.

(2) Deze ziekte bestaat echter thans niet in ons land.

HERHALING-ONDERWIJS.

Jongelingen, de scholen verlaten hebbende, die genegen zijn hun onderwijs in het SCHRIJVEN en REKENEN gedurende den aanstaanden winter voort te zetten, kunnen hun verzoek daartoe indienen aan eene Commissie uit Bestuurders van het Departement Leeuwarden der Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, die zitting zal houden in het Departementsgebouw, Zaturdag den 14 October e. k., 's middags tusschen 12 en 1 ure.

Personen, van 18 jaren oud en daar boven, kunnen zich alsdan mede aangeven voor het VOLKS-ONDERWIJS of de zoogenaamde HERINNERINGS-LESSEN.

Bestuurders van voorn. Departement,
H. v. d. KOOI, *Voorzitter.*
R. D. SMEDING, *Secretaris.*

COMMISSARISSEN *van de School voor Wis- en Zeevaartkunde*, gevestigd te Harlingen, brengen ter kennis van het algemeen, dat de heropening dier School op Donderdag den 2 November dezes jaars zal plaats hebben, en dat op dezelve kosteloos ONDERWIJS zal gegeven worden in de WIS- en ZEEVAARTKUNDE en ENGELSCHE TAAL, aan Jongelieden, die voor de Zeemansstand worden opgeleid.

Om tot dat Onderwijs te worden toegelaten wordt vereischt:
Ouderdom niet beneden de 14 jaren.
Bewijs van goed gedrag van het Bestuur der woonplaats van den Leerling.
Een af te leggen Examen in het Lezen, Schrijven en Rekenen.

Zij die verlangen van deze instelling gebruik te maken, zullen zich moeten aanmelden bij Commissarissen, Maandags, Donderdags en Zaturdags, des voormiddags van 10 tot 12 ure, aan het Schoollocaal bij de Vischmarkt.

Harlingen,
den 7 October 1848.
Commissarissen voornoemd,
D. KRAIJER.
A. HARMENS.
IJ. RODENHUIS Pieterszn.

De Leden van het 10de District der Vriesche Afdeeling van het Nederlandsch Bijbelgenootschap worden bij deze opgeroepen ter bijwoning der Algemeene Vergadering, te Dokkum, op Donderdag den 12 October e. k., ten 10 ure 's voormiddags ten huize van den Kastelein *Osinga*.

Uit naam van het Bestuur,
J. P. BRUINWOLD RIEDEL,
Secretaris.

WORKUM, den 1 October 1848. Vijftigjarige Echtvereeniging van:
J. C. WAGENAAR en
G. T. HAZEWINDES.

*** Ondertrouwd:
Franeker, J. TIMMER, *van Harlingen*, met
den 4 October 1848. G. RITSMA.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene Dochter, mijne Echtgenoote JANKE BOLLEMAN.
Dragten, den 1 October 1848. J. KOOPMANS.

*** Heden beviel voorspoedig van een Zoon, A. L. DURKSZ, geliefde Echtgenoot van
Dragten, den 5 October 1848. H. W. STELWAGEN.

*** Mijne Echtgenoot A. M. B. LANGEMEIJER, beviel heden zeer voorspoedig van eenen Zoon.
Leeuwarden, den 8 October 1848. W. M. BREDEMEIJER.

*** Heden overleed tot innige droefheid van mij, mijner Kinderen en aanbehuwd Zoon, mijne geliefde Echtgenoot en hunne zorgdragende Moeder KLAASKE DOUWES BLEEKER, in den ouderdom van ruim 62 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 35 jaren.
Midlum, H. J. TUINSTRA.
den 28 September 1848. JELLE TIGCHELAAR.

*** Heden overleed onze beminde Moeder MEIKE TJERKS OUDEMA, in den ouderdom van 86 jaren en 5 maanden.
Bozum, ADAM G. JAARSMA.
den 2 October 1848. JETSKE A. WIERSMA.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden morgen omstreeks drie ure, trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het afsterven mijner geliefde Echtgenoot EETSKE W. van der ENDE, in den ouderdom van bijna vijf en vijftig jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van drie en dertig jaren. Diep bedroefd staar ik met mijne Kinderen en Behuwdkinderen de overledene na, doch de hoop des wederziens, doet mij berusten in de ondoorgrondelijke wille Gods.
Akkrum, den 7 October 1848. S. HOIJTEMA Pz.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 3 tot en met den 9 October 1848 aangegeven: 14 Geboren. 11 Overleden. 5 Huwelijken.

Opgave van den Prijs en de aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, aan de Stads-Waag te Leeuwarden, den 6 October 1848:

	PRIJS.	AANVOER.
BOTER	Geen.	753/4 249/8 en 148/16 Tonn.
KAAS	*f* 15,00 à *f* 21,00.	10,933 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 7 October 1848.

Nederland.			Gebl.
Werk. Schuld 2½ pCt.	44¾	45	44 15/16
Dito dito .. 3 »	52¾	53¼	53
Dito dito ... 4 »	69¼	69¾	69½
Amort.-Synd. 3½ »	68¾	69¼	69
Handel-Maats. 4½ »			
Spanje.			
Leen. *Ard.* v. 85 £ 5 pCt.	7	7½	7¼
» » v. 510 £ 5 »	6¾	7¼	7 1/16
Dito onbep. Stuk. 5 »			
» .... 3 »	24¼	24¾	24½
dito Binnenl. à 6/m 3 »	17¼	17¾	17⅝
Ardoin Coupon			
Portugal.			
Neg. te Londen 3 pCt.	23½	23¾	23⅝
Dito dito .... 4 »	24¾	25½	25¼

Rusland.			Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816 5 pCt.			
dito dito 1828/1829 5 »	98	98½	98¾
Dito bij dito.. 4 »	78	78¼	78⅛
Dito bij *Stiegl.* 4 »	77½	78	
Oostenrijk.			
Metaliek..... 5 pCt.	68	68½	
W.B. bij *G.&Co.* 5 »			
Amerika.			
Bank-Actien V. Staten			
Braz. 1824..........			
» £ 200.........			
Peru............			16¼
Grenada..........			
Mexico..............	17¾	18¼	17 15/16
Venezuela..........			

Binnenlandsche fondsen met zeer weinig handel iets vaster; Spanje als gisteren; binnenlandsche goed prijshoudend; Portugal begin Beurs zonder variatie, blijven later iets williger; van Zuid-Amerikaansche, waren de Mexicanen en Grenada's hooger in prijs.

Zondag den 8 October.

Integr. 44⅞.
4 pCt. 69⅝.
Sp. Binnenl. 3 pCt. 17¾, 13/16.
Portug. 4 pCt. 25, ⅛, 3/16, ¼, ⅛, 25.
Dito 3 pCts. 23½.

Integralen waren bij eenige affaire een weinig flaauwer. Naar Spaansche Binnenl. 3. pCts. was eenige meerdere vraag. In Portug. was de omzet vrij geanimeerd en blijven ten slotte circa ¼ pCt. lager dan gisteren.

GRIETMAN en ASSESSOREN van GAASTERLAND, convoceren de Floreenpligtigen van de dorpen *Wijckel*, *Oudemirdum*, *Nieuwemirdum* en *Sondel*, ten Raadhuize te Balk, op Woensdag den 25 October 1848, des voormiddags ten 11 ure, ten einde te beraadslagen en te besluiten omtrent de belangen van de Tacozijl.

Balk,
den 4 October 1848.
Grietman en Assessoren voornoemd,
G. R. G. van SWINDEREN.
Van wege dezelven,
W. J. HEMSING.

KERKVOOGDEN DER **NEDERDUITSCHE HERVORMDE GEMEENTE** te *Leeuwarden*, brengen bij deze ter kennis der gegadigden, dat, uit kracht der vereischte magtiging en goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten en het Provinciaal Collegie van toezigt over de Kerkelijke Administratie der Hervormden in Friesland, ten behoeve dezer Gemeente zal worden aangegaan eene *der-de* GELDLEENING, thans groot *f* 9500, in eens te fourneren op den 12 November 1848, tegen eene jaarlijksche rente van 4½ ten honderd, en zulks bij aandeelen van vijf honderd gulden, of, naar verkiezing der deelnemers, gesplitst in halve aandeelen. — op zoodanige voorwaarden van aflossing, enz., en onder zoodanig verband, als bij het Plan van Negotiatie is vastgesteld.

De Inschrijving zal geopend worden Maandag den 16 October 1848, des voormiddags ten 9 ure, en geopend blijven tot Donderdag den 19 dier maand, des middags 12 ure, in de Kosterij der Groote Kerk, alwaar tevens het gemelde Plan van Negotiatie ter lezing ligt.

Leeuwarden, den 11 October 1848. N. T. HAVERSCHMIDT, *President.* R. D. SMEDING, *Secretaris.*

HOUTVEILING.

De Notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van S. TULP aldaar, op Donderdag den 12 October 1848, ten 9 ure voor den middag, bij de Kazerne aldaar, verkoopen: Drie à vier ladingen beste EIKEN WOUDBOOMEN, van onderscheidene zwaarte en lengte, eene partij KROMHOUT, HEKen STEKPALEN, LEGGERS en DAMLEGGERS; voorts dertig beste Zeeuwsche IJPEREN BOOMEN en 33 ESSCHEN BOOMEN, waaronder extra zware; een partij GEZAAGDE VUREN PLANKEN; alsmede eene partij BESCHADIGD GEZAAGD HOUT; alles zeer geschikt voor Huis- en Scheepstimmerlieden, Molen- en Wagenmakers, Kastmakers, Kuipers enz.; aangevoerd door den Koopman *W. A. v. Rosen*, te Oosterwolde.

De Notaris JORRITSMA, te Sneek, zal, op Woensdag den 11 October a. s., in de *Stad Munster* te Sneek, des voormiddags ten 11 ure, publiek veilen en verkoopen:

EENE AANZIENLIJKE PARTIJ UITMUNTENDE BLOEMBOLLEN.

De Notarissen JORRITSMA en HAAGSMA, te Sneek, zullen, tegen genot van verhooggeld, met regt van zamenvoeging, finaal verkoopen:

1. Eene bijzonder hechte, zeer ter nering staande, wel ingerigtte WINKELHUIZINGE en GRUTTERIJ, gerijfelijk gelegen aan de Scharnen op den hoek van de Brouwerssteeg te Sneek, met derzelver ruim ERF, STALLING en wijdere solide GEBOUWEN, zich strekkende tot de voormalige Koemarkt, eene reeks van jaren voor deze affaire gebezigd, en thans nog in volle werking; bewoond door den Eigenaar den Heer *K. Houwink*; waarop bij de provisionele beschrijving geboden is de som van *f* 4768.
2. Een groot PAKHUIS, bevattende onderscheidene Graanzolders; alsmede een SCHUURTJE, beide staande nabij het vorige perceel, in de Brouwerssteeg te Sneek; waarvoor geboden is de som van *f* 1003.

Met uitzondering van het Pakhuis des 2den perceels, op 12 November a. s. te aanvaarden.

Wie gading maakt, kome op Woensdag den 11 October a. s., bij de finale adjudicatie, des avonds ten 7 ure, ten huize van *de Ruiter*, te Sneek.

De Conditien zijn te vernemen ten Kantoren van genoemde Notarissen.

De Notaris C. J. JORRITSMA, te Sneek, zal, op Donderdag den 19 October 1848, des morgens ten 9 ure, aan den Molen en het Houtstek van den Heer *W. T. ten Cate*, te IJlst, publiek bij boelgoed veilen en verkoopen:

Eene menigte nieuwe PLANKEN, JUFFERS, DEELEN, BERKOENS, EIKEN PALEN, KOLDERS, EIKEN-, VUREN- en GREENEN RIBBEN, LATTEN enz.

Alles zeer geschikt voor Timmerhout.

NB. De Posten boven de vijf Gulden op zes weken Crediet, het overige tegen contante betaling.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal, op Vrijdag den 13 October 1848, des namiddags ten 2 ure, ten huize van *W. Veenstra*, op Halfweg onder Sweins, in het openbaar verhuren, voor den tijd van vijf jaren:

3 bunder 55 roede 10 el vruchtbaar KOOLTJERSLAND, benevens acht WONINGEN, gelegen onder Sweins; bij *J. J. van der Geest* en anderen in gebruik.

Alles breeder bij Billetten omschreven.

De Notaris O. B. OEBERIUS, te Sint Anna-Parochie, zal, op Zaturdag den 14 October 1848, des namiddags precies ten 2 ure, ten Strandhuize onder Sint Anna-Parochie, bewoond door *C. J. Kuiken*, bij boelgoed, op crediet, verkoopen: 7 BULLEN en 20 LAMMEREN, behoorende tot de Contributie van den BildtPolder; benevens 10 vare- en kalve KOEIJEN en kalve RIEREN, aangevoerd door *Jan IJ. Visser*, van Ameland.

De Notaris WIJMA, zal, op Zaturdag den 14 October 1848, des avonds ten 7 ure, in het Logement van *Hendrik de Boer*, te Harlingen, in het openbaar finaal verkoopen:

1. Eene, voor korte jaren geheel vertimmerde en gemoderniseerde, HEERENen KOOPMANS HUIZINGE, met ERF en ANNEXEN, staande en gelegen aan de Voorstraat bij de Zakkedragerspijp te Harlingen, in wijk E, no. 2, geheel ingerigt voor *Manufactuurwinkel* en *Magazijn* en tevens voor den *Wijnhandel*, en waarin die affaires met goed succes zijn gedreven; bij de Erven *Gerhard Telsemeijer* bewoond; den 12 November 1848 vrij te aanvaarden; waaronder de kooper de helft van den koopschat tot aan den 12 Mei 1854 vast en vervolgens tot opzeggens toe kan houden, tegen eene jaarlijksche rente van 3 percent; waarop geboden is de geringe som van *f* 4501.
2. Eene HUIZINGE met ANNEXEN, staande op de Turfhaven te Harlingen, wijk E, no. 252; bij den Muzijkmeester *Fliedner* in gebruik tot den 12 Mei 1849; waarop geboden is de som van *f* 485.

Beide perceelen ook inmiddels *uit de hand* te koop.

De Notaris WAUBERT DE PUISEAU, in de Lemmer, zal, op Zaturdag den 14 October 1848, des avonds ten 7 ure, in het Logement *het Posthuis*, aldaar, in het openbaar verkoopen:

Het HOL of CASCO van een TJALKSCHIP, thans staande op de Kanthelling der Scheepmakerij van *C. P. Bakker*, in de Lemmer; vroeger bevaren geweest door Schipper *Lucas van der Heide*; lang over steven circa 17,892 el, wijd 3,830 el, hol van de benedenkant der kiel tot op de uitwatering 1,774 el, en gemeten op 49 Ton; dadelijk te aanvaarden.

Voorwaarden zijn te vernemen ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

Verkooping van eene Zathe te Nieuwland.

De Notaris E. T. KUIPER, te Bolsward, zal, op Donderdag den 19 October 1848, des namiddags ten 3 ure, in de Wijnberg aldaar, finaal presenteren te verkoopen:

Eene bij uitnemendheid vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met goed onderhoudene HUIZING en SCHUUR, HOVING, HIEMING, BOOMEN, PLANTAGIE, WATERMOLEN en VARKENSHOK c. a., aan den algemeenen Rijdweg, onmiddellijk bij en onder het behoor van den dorpe Nieuwland; thans door *J. S. van der Weide* en *Vrouw* bewoond en aan dezelve verhuurd voor *f* 1360 in het jaar boven de huisreparatien en alle lasten behalve de Verponding; groot in naam en faam ruim 29 bunder (80 pondem.) alle Greidlanden, in de Grondlasten aangeslagen naar een inkomen van p. m. *f* 1228, belast met 41 Floreen 19 Strs. 12 Penn. Binnendijks-schatting en bezwaard met *f* 9,60 jaarlijks maalgeld; de Landen op St. Petri 1850 en de Huizing en Schuur den 12 Mei van dat jaar te aanvaarden, en zulks in 10 perceelen met regt van zamenvoeging; waarop over het geheel geboden is *f*. 31,651,25.

DE BEVELHEBBERS DER STOOMSCHEPEN, varende tusschen *LONDON* en *HARLINGEN*, onder directie van den Heer A. C. ROBINSON, te *London*, waarschuwen het Publiek, om niets voor hun af te geven dan tegen contante betaling of schriftelijke orders van hun of van hunne Agenten, dewijl zonder dit geene betaling zal worden gedaan.

Harlingen, den 7 October 1848. VAN OPPEN'S ZONEN, Wed. BOUWE RODENHUIS EN ZONEN, } *Agenten.*

De bekende en onbekende Crediteuren van de onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde NALATENSCHAP van wijlen DIEUWKE ANDRIES, in leven Huisvrouw van den Heer *Claas Piers Sjollema*, te Grouw, worden bij deze opgeroepen, om hunne pretentien vóór of op den 20 October eerstkomende, in te leveren, ten Kantore van Mr. Æ. M. DE SWART, Procureur wonende te Leeuwarden, om daarna tot de rekening en verantwoording te kunnen overgaan.

Er wordt TE KOOP GEVRAAGD: Eene beste KERFBANK. Brieven franco onder letters A. A., bij F. HOLTKAMP, Boekdrukker, Boekverkooper, Boekbinder en Linieërfabrijk te Sneek, bij wien te bekomen is tegen fabrijksprijs alle soorten van *SCHRIJF-, KOPIJ-* en *GROOTBOEKEN* enz. en worden op bestelling gemaakt naar genoegen; alsmede *SCHRIJF-, VELIN-* en *POST-PAPIER, PENNEN, SPEELKAARTEN* enz. enz. Alles goedkoop.

Buitengewone Vergadering

DER LEDEN VAN DE ONDERLINGE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ van *WOUDSEND*, op Donderdag den 26 October e. k., in de Concertzaal van den Heer VAN DER WIELEN, te Leeuwarden.

Ten einde te delibereren en te besluiten: op de bij de Directie ingekomene adressen, houdende verzoek, om de verzekering van WIND-FABRIJKMOLENS, voor het vervolg op te heffen.

Van wege de Directie, A. H. TROMP, *Directeur-Boekhouder.*

H. BROUWER & ZOON vaceren Maandags, Dingsdags, Donderdags en Vrijdags tot betaling van 4 percents COUPONS, Nat. Schuld, versch. 1 October 1848; Kantore Wed. *H. F. Tjeenk c. s.*, te Amsterdam.

A. GRATAMA vaceert tot het betalen der COUPONS van Certificaten 4 pCt. Nat. Schuld, uitgegeven door het Administratie-Kantoor ten name *Kehrich & Voombergh* en de Wed. *Willem Borski*; verschenen 1 October.

R. & A. BLOEMBERGEN, Directeuren van het ADMINISTRATIE KANTOOR van Nationale Fondsen, opgerigt door THIJS FEENSTRA, gevestigd te Leeuwarden, vaceren tot betaling van de Coupons 4 pCt. Nationale Schuld, verschenen 1 October 1848.

Aan de Friesche Veehouders.

BIJZONDERE ALGEMEENE VERGADERING der Leden van de Maatschappij *Het behoud van den Frieschen Veestapel*, op Vrijdag den 13 October 1848, des middags ten 12 ure, ten huize van *C. H. Wilkeshuis*, in het Zaailand, te Leeuwarden, ten einde te beslissen over voorstellen tot wijzigingen in de Statuten, in verband met de heerschende longziekte.

De President-Directeur der voornoemde Maatschappij, J. VAN DER VEEN.

Magazijn van Kagchels, Haarden en Kookmachines.

J. W. KRAMPS, op den Oosterdijk te *Sneek*, heeft zijn MAGAZIJN voor den naderenden winter ruim voorzien. Hij beveelt zich door deze in de gunst van zijne Stad- en Landgenooten minzaam aan, de overtuiging kunnende geven, dat de constructie van zijn eigen fabrijkaat door ondervinding en recommandatie ook in deze Provincie reeds genoegzaam is bekend.

NB. Maakt alle soorten van BRANDKASTEN, naar de nieuwste vinding. Van eene solide behandeling kan men zich verzekerd houden.

ZUIVERING DER BEDVEDEREN, door middel van stoom.

De Ondergeteekende heeft de eer het geeerd Publiek te berigten, dat hij van af heden zijne Kunstbewerking tot zuivering der Bedvederen voor eenigen tijd binnen de stad *Franeker* zal uitoefenen, en zich als zoodanig in ieders gunst minzaam aanbeveelt. Is dagelijks te spreken of te ontbieden bij *E. de Boer*, in het Logement het Posthuis te Franeker. Brieven en Bestellingen franco.

Franeker, den 9 October 1848. J. BERGER.

Koper, Zink, Blik, Tin, enz.

Bij den Ondergeteekende is steeds voorhanden, een volledig assortiment van ROOD en GEEL KOPER, in bladen van onderscheidene grootte en dikte; ROEDEN of STAVEN voor bouten van verschillende afmetingen, ook ROOD KOPEREN of GEEL METALEN BELEGBLADEN en compositie SPIJKERS; ZINK in bladen van alle soorten, waaronder *extra breede*; geslepen en gewone HAARDPLATEN, DAKBLADEN, om het dak zonder solderen bijna potdigt te sluiten; WATERBUIZEN of HANGPIJPEN langs de huizen; ZINK *in blokken*; SPIJKERS; DOORGESLAGEN BLADEN *als Vlechtwerk*; BLIK van al de bestaande soorten; extra best BANCA- en puik puik ENGELSCH TIN in kleine Blokjes van slechts 14 N. ℔, zacht en zuiver van alooi; GEGALVANISEERD VERTIND IJZER; LOOD in blokken; *LIJM*, beste Engelsche breede en smalle.

Ook is bij hem, op verlangde maten en zwaarten, te bekomen ZWAAR KOPERWERK, als: *BODEMS* en *PLATEN* voor Disteleer- of *Brouwketels*; *Suikerpannen*, *Bekkens* of *Helmstukken*; alles tot zeer billijke prijzen, volgens Prijs-Courant; wordende mede het Oud rood en geel koper en Zink in betaling genomen.

Rotterdam, October 1848. W. VAN HOUTEN.

De Ziekenzaal te Chester en de Pillen en Zalf van Holloway.

Eenigen tijd geleden was *William Bullock*, een steenlader, in de Ziekenzaal te Chester, lijdende aan eene verouderde verzwering in het been; gedurende zijn verblijf aldaar (*negen weken*) ondervond hij niet de minste beterschap; hij was ook gedurende *zeven weken* zonder eenig beter gevolg onder behandeling van den Heer *Alexander Webber*, Chirurgijn te Wellington Somersetshire, geweest; nadat hij nu nergens baat bij had gevonden, genas hij zich zelve door het gebruik dezer verwonderlijke Middelen, die hij zich bij den Heer *J. H. Clarke*, Chemist te Birkenhead, (die de waarheid hiervan kan bevestigen) aanschafte. Hoe hopeloos *wonden* of *zweren* ook zijn mogen, zij worden alle door deze Pillen en Zalf genezen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen van heden af de volgende:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen bij den Heer P. DE VRIES Pz., Depôthouder te Leeuwarden, of aan het Hoofddepôt, bij den Heer F. E. VAN SANTEN KOLFF, te Rotterdam, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

HARDDRAVERIJ.

Met vereischte toestemming, gedenken J. D. NAUTA en eenige liefhebbers te Beetgumermolen, te laten Verharddraven door driejarige Paarden, op Maandag den 16 October 1848, des middags precies ten 12 ure: *Een fraai bewerkt STUK ZILVER.* De Paarden moeten zijn tot genoegen der Keurmeesters en geen Prijs gewonnen hebben. De inschrijving ten 11 ure voormiddags bij voornoemden Kastelein.

Men verlangt ten spoedigste een' TWEEDEN ONDERMEESTER, van eenigen rang, in de Stads Burgerschool alhier, tegen eene jaarwedde van *f* 150; liefst in persoon zich te vervoegen vóór den 20 dezer, bij den Ondergeteekende.

Sneek, den 7 October 1848. W. VAN HAARST.

Een BAKKERSKNECHT, die één of twee jaren reeds bij dit vak is werkzaam geweest, kan dadelijk eene dienst bekomen bij R. H. VAN DER GOOT, Mr. Bakker te *Balk*. Adres in *persoon* of met *gefrankeerde* brieven.

Een GRUTTERSKNECHT, van de Gereformeerde Godsdienst, zijn werk grondig verstaande, wenscht tegen November aanstaande verplaatst te worden. Men adressere zich met franco brieven onder letter H, bij den Boekhandelaar S. NOTEBOOM, te Franeker.

Bij G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, is verschenen:

LAATSTE GEDICHTEN
VAN
H. TOLLENS Cz.,
f 3,60.

Gedrukt in groot octavo met vignet, geteekend door *Rochussen* en in staal gegraveerd door *Lange*. Deze bundel sluit zich aan de *verstrooide Gedichten* van den geliefden Volksdichter aan, en maakt het *tiende* Deel uit zijner verzamelde DICHTERLIJKE WERKEN, die compleet genomen, zonder verhooging van prijs worden afgeleverd, in fraaije rood marokko linnen banden.

*** Eene zeer nette uitgaaf à 20 Cents der NIEUWE GRONDWET,

wordt uitgegeven bij VAN DRUTEN EN BLEEKER, te *Sneek*, en is in alle Boekwinkels voorhanden.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.